

Módis László – Kapusz Nándor – Király Zoltán

A DEBRECENI KLINIKAI SZOBORPARK

Példaképpül szolgáló jeles debreceni
orvos-professzorok megörökített emlékei

Bevezetés: Miért állítunk szobrokat?

A hagyományápolás minden emberi közösség jellemzője. Ez értelemszerűen igaz az évszázadok óta egyik legjelentősebb szellemi műhelyre, az egyetemre. A hagyományápolás – és egyben tiszteletadás – legközismertebb módja a szoborállítás példaképpül szolgáló jeles, iskolateremtő személyiségeknek közösségi térben.

A példakép olyan ember, aki munkájával, teljesítményével a közösséget szolgálta, jellemével, karizmájával több generáción át pozitív hatással van a közösség tagjaira. A példakép „nem állítható elő” (mint ahogy erre vonatkozó kísérletet többször is láthattunk a történelemben), mert az ilyen „műtermékek” „életideje” és pozitív hatása minimális. Az igazi példakép nem bálvány, hanem tudományos, oktatói, gyógyítói, vezetői tevékenysége, társadalmi hatása és emberi magatartása alapján mérce egy igényes ember számára.

A Debreceni Orvostudományi Egyetemen (a DOTE-n), és különösen a jogutód intézményben, az Debreceni Orvos- és Egészségtudományi Centrumban (DEOEC) intenzív hagyományápolási tevékenység indult el (a „Méltó emlék a múltnak, hagyomány a jövőnek” program keretében). Díjakat alapítottunk (Went István-, Krompecher István-, Kettesy Aladár-, Fonet Béla-, Elischer Gyula-díj), monográfiák jelentek meg „A debreceni orvosképzés nagy alakjai” sorozatban (eddig 27 kötetet publikáltunk), és 2004-ben a DEOEC Tanácsa Fésüs László

centrumelnök – akinek igen jelentős szerepe volt a hagyományápolásban – javaslatára elfogadta a szoborpark létrehozását. Szoborbizottság jött létre, amelynek feladata az volt, hogy szakemberek és az illetékes intézetek, klinikák véleménye alapján javaslatot tegyen azon személyekre, akik méltónak bizonyultak arra, hogy mellszobrukat elhelyezzék a szoborparkban. A szoborparkban eddig 11 szobor található. Meg kell azonban említenünk, hogy számos intézet és klinika falán vagy épülete előtt emléktáblák, domborművek, vagy szobrok őrzik egy-egy kiváló ember emlékét. Írásunkban a szoborparkban eddig felállított 11 szobor modelljéül szolgáló nemzetközileg elismert, példaadó tanítómestert, valamint még további három szobrot kapott kiváló professzort említünk meg, akiről monográfia jelent meg. Tesszük mindazt annak érdekében és reményében, hogy példájuk még szélesebb körben sugározzék, hogy minél több érdeklődő szem és figyelem irányuljon rájuk, és hogy ez a nemes akció – a szoborállítás – mihamarabb folytatódjék, mert az igényes, gondolkodó, tanulni vágyó embereknek mindig szüksége van példaképekre, a jó üzeneteket hordozó múltnak a jobb megismerésére.

A szobrok által megjelenített jeles professzorok szobrainak és életpályájának rövid ismertetése

A szobrok a Debreceni Egyetem Klinikai Központjának területén állnak. Közülük 11 szobor a szoborparkban (a Központi épület és a műszaki épület között), egy szobor (Fornet Béla) a Belgyógyászati Intézet A épülete előtt, egy (Kenézy Gyula) a Szülészeti Klinikával szemközt, a Kenézy-villa (ma Orvostörténeti Gyűjtemény épülete) előtt, egy pedig (Kovács Ferenc) a Szülészeti Klinika előtt látható.

Az ismertetésben megadjuk a szoborállítás évét, a szobrot készítő művész nevét, „A Debreceni orvosképzés nagy alakjai” monográfia sorozatban megjelent releváns monográfia adatait, *a cikkünkben a szobrot bemutató ábra sorszáma*t, majd ismertetjük az illető professzor néhány fontos életrajzi adatát.

Endes Pongrác (1907–1992)

2007, Lakatos Aranka

Dr. Gomba Szabolcs: Dr. Endes Pongrác, 18. kötet – 1. ábra.

Orvosi tanulmányait a Budapesti Pázmány Péter Tudományegyetem Orvosi Karán végezte 1926–1932 között. Több budapesti kórházban és intézetben dolgozott patológusként, majd 1954-ben kinevezték a DOTE Kórbonctani Intézetébe tanszékvezető egyetemi tanárnak. Ebben a pozícióban 1989-ig szolgált. Az orvostudomány doktora tudományos minősítést 1963-ban szerezte meg. Fő kutatási területe a vesében található u. n. juxtaglomeruláris sejtrendszer patológiai jelentőségének vizsgálata volt. Imponáló, országos szinten is kiemelkedő kórbonctani tudása lenyűgözte kollégáit, ideértve a klinikus szakembereket is. Megújította a kórbonctan oktatását Debrecenben. Kiváló oktató volt: tudott a hallgatókkal bánni, ebben segítette közismerten jó humorérzéke. Legendássá váltak előadásainak emberi, „órávégi 5 percei”, amikor bátor és őszinte hangon nevelte a hallgatókat akár köznapi témákban is. Kitüntetései közül kiemelendő a Munka Érdemrend arany fokozata.

Fornet Béla (1890–1966)

2013, Dr. Kövér József

Dr. Kulcsár András: Dr. Fornet Béla élete és munkássága, 2. kötet – 2. ábra.

Orvosi tanulmányait a Budapesti Pázmány Péter Tudományegyetem Orvosi Karán végezte, ahol 1913-ban avatták orvosdoktorrá. Pályája kezdetén a Budapesti I. Belklinikán dolgozott, majd 1930-ban nyert kinevezést a debreceni Belklinika élére, mint egyetemi tanár, és ebben a beosztásban közel 40 éven át szolgált. A klinikán – úttörő kezdeményezéssel – több diagnosztikai laboratóriumot hozott létre (radiológiai, kémiai, szerológiai egységeket). Fő kutatási területe fiatal korától kezdve az allergológia volt. Ebben a témakörben számos közleményt és több monográfiát publikált. Felejthetetlen oktató volt: tantermi előadásai során betegeket mutatott be: velük elbeszélgetett, majd megvizsgálta őket. Jelmondata egy hippokrateszi aforizma volt: „*Salus aegroti suprema lex esto*” (A beteg üdve a

legfőbb törvény legyen!) – ez jelenleg is olvasható a Belklinika tantermének falán. A háború során üldözötteket bújtatott a klinikán. Nagy műveltségű, humanista tudós orvos volt, a debreceni egyetemi belgyógyászat megteremtője.

Hüttl Tivadar (1884–1955)

2013, Juha Richárd

Dr. Balázs György: Az I.sz. Sebészeti Klinika története, 27. kötet – 3. ábra.

Budapesten avatták orvosdoktorrá 1907-ben. Előbb Budapesten – többek között – a nemzetközi híró Verebély Tibor professzor munkatársaként dolgozott. Katonaorvosi szolgálata után meghívást kapott a Debreceni Egyetem Sebészeti Klinikájára, ahová 1922-ben egyetem tanári kinevezést nyert. A klinikát 1945-ig vezette. Őt tekintjük a debreceni sebészet megalapítójának. Klinikája – ahol 1921 és 1944 között 40.600 műtétet végeztek – országos hírnévnek örvendett. Közvetlen tanítványai közül 8 tanszékvezető egyetemi tanár lett. Klinikáján urológiai, stomatológiai, fül-orr-gégészeti, ortopédiai és traumatológiai osztályokat szervezett, ezek később önálló klinikákká fejlődtek. A Magyar Sebész Társaság elnöke 1930-ban, és a Debreceni Tisza István Egyetem rektora az 1939/40-es tanévben. A második világháborús események előbb Budapestre, majd Halle-ba sodorták. 1945 őszén került haza, de tanszékét nem kapta vissza. A Budapesti Onkológiai Intézet Sebészeti Osztályának vezetésével bízták meg, ezt az osztályt 1955-ben bekövetkezett haláláig irányította.

Jeney Endre (1891–1971)

2010, Györfi Sándor;

Dr. Jeney András: Dr. Jeney Endre, 12. kötet – 4. ábra.

Orvosi tanulmányait a kolozsvári Ferenc József Tudományegyetemen 1914-ben fejezte be. *Sub auspiciis* doktorrá avatását a háborús események akadályozták. Katonaorvosi szolgálata után a Szegedi Egyetem Általános Kórtani Intézetébe került, itt nyert komoly lendületet kutatói tevékenysége. Tanulmányutakat tett a berlini Koch Intézetben, a bostoni Harvard Egyete-

men, a párizsi Pasteur Intézetben, Oxford, Cambridge, London, Utrecht, Leiden, Amsterdam, Bern orvosi intézeteiben. Cikkeiben leírta, hogy a májkivonat serkenti a vérképzést, és ebben a folyamatban szükségesnek tartotta a kobalt jelenlétét, amelyet a B12 vitaminban mások megtaláltak. Ezzel a megfigyeléssel a Nobel-díj közelségébe került. 1928-ban a Szegedi Egyetem Általános Kór- és Gyógyszertani Intézet egyetemi tanára, igazgatója, majd a Szegedi Egyetem Orvoskarának dékánja. 1934–1969 között a Debreceni Egyetem Közegészségtani és Gyógyszertani Intézetének igazgatója, az Orvoskar dékánja 1941/42-ben, a DOTE tudományos dékánhelyettese 1956/57-ben. 1963-ban Kossuth-díjat kapott.

Kenézy Gyula (1860–1931);

2013, Gyórfi Sándor

Dr. Lampé László: Dr. Kenézy Gyula élete és munkássága, 5. kötet – 5. ábra.

Budapesten szerzett orvosi diplomát. Négy évig Budapesten, a Szülészeti Klinikán dolgozott. Debrecenben először gyakorló orvosként, majd 1895-től a város tisztifőorvosaként tevékenykedett. 1896-ban megszervezte a Bábaképző Intézetet, majd kiharcolta a Gyermekmenhely felépítését. Küzdött az állami egyetem létesítéséért. Vezetésével működött a városi tanács un. egyetemi bizottsága. A város jelentős területet ajánlott fel az egyetem részére a Nagyerdőn és vállalta az építkezés költségeit is. Ezen erőfeszítés láttán fogadta el az Országgyűlés az egyetem létesítését tartalmazó XXXVI. törvénycikket 1912. július 7-én. Kenézyt 1914-ben a négyfakultásos Debreceni Tudományegyetem első nyilvános rendes tanárává nevezték ki és később az Ő javaslataira kaptak kinevezést az orvoskar első professzorai. 1915. május 27-én az egyetemi építkezés miniszteri biztosává nevezték ki. 1916-ban a Szülészeti és Nőgyógyászati Klinika igazgatója lett. Az 1918/19-es tanévben orvoskari dékánként szolgált, majd az 1919/20-as tanévben az Egyetem rektora volt. 1924-ben a Debreceni Tudományegyetem díszdoktorává avatták. A klinikai építkezés az ő vezetésével 1927-ben fejeződött be. Debrecen város tiszteletét mutatja, hogy 1931-ben bekövetkezett halála után ravatalát előbb a Református Kollégium dísztermében, majd a Nagytemplom előcsarnokában állították fel.

5. ábra

Kesztyűs Lóránd (1915–1979)

2008, Györfi Sándor

Dr. Csaba Béla: Dr. Kesztyűs Lóránd, 20. kötet – 6. ábra.

1938-ban szerzett orvosi diplomát Debrecenben. 1934-től dolgozott az Élettani és Általános Kórtani Intézetben. Itt kezdte Went István professzornál immunológiai tanulmányait. 1943-ban magántanár, 1945-től adjunktus az Élettani Intézetben. 1947-ban az újonnan létesített Kóréletani Intézet igazgatója. Intézetét a kísérletes immunológia nemzetközileg elismert központjává fejlesztette. Számos közleményt, két könyvet és 15 könyvfejezetet írt. „Kóréletan” c. tankönyve öt kiadást ért meg. Életvidám, jó humorú ember volt. Kitűnő előadókészsége miatt a legkedveltebb professzorok közé tartozott. Létrehozta a Magyar Immunológiai Társaságot, melynek örökös elnökévé választották. 1967-ben az MTA levelező, majd 1970-ben rendes tagjává választotta. Több szakmai társaság elnöke és tagja volt. 1950-52 között az orvosi kar dékánja, majd az önállóvá vált Debreceni Orvostudományi Egyetem rektora több ciklusban (1959–1963, 1967–1973). Több rangos kitüntetést kapott, ezek közül kiemelendő az Állami Díj (1978).

Kettesy Aladár (1893–1983)

2009, Györfi Sándor

Dr. Alberth Béla: Dr. Kettesy Aladár élete és munkássága, 1. kötet – 7. ábra.

1911-ben Budapesten kezdett orvosi tanulmányait – az első világháború során katonai szolgálattal megszakítva – 1919-ben Pozsonyban fejezte be. Rövid ideig a pozsonyi szemklinika gyakornoka volt, majd 1919–21 között a budapesti Állami Szemkórházban dolgozott. Onnan jött mesterével, Blaskovics Lászlóval 1921-ben a debreceni Szemklinikára, ahol 1923-ban magántanárrá habilitáltak, s 1926-ban klinika igazgatásával bízták meg. 1930-tól nyilvános rendes tanár lett. 1938/39-ben az orvostudományi kar dékánja, 1949/50-ben az egyetem rektora. 1969-től nyugdíjazását követően haláláig a klinika tudományos tanácsadójaként tevékenykedett. Negyvenhárom éves tanszékvezetői működése során

száznál több nagyhatású szakcikket, a szem fénytöréséről monográfiát, valamint szemészeti műtéttani könyvet publikált. Számos új műtéti eljárást és szemészeti műszert fejlesztett ki. A debreceni szemészeti iskola megteremtője. Tanítványai közül öten egyetemi tanárok és igen sokan megyei–városi főorvosok lettek. Rendkívül vonzó, színes egyéniségű ember volt, aki szerette az élet minden szépségét. Idős korában is csodálták fürge mozgását, vidám mosolyát és munkabírást. Lenyűgöző tudása, kitűnő előadókészsége, humorérzéke, embersége miatt a legkedveltebb professzorok közé tartozott.

Kovács Ferenc (1890–1974)

2011, Györfi Sándor

Dr. Lampé László: Dr. Kovács Ferenc szülészprofesszor, 21. kötet – 8. ábra.

1917-ben szerzett orvosi diplomát Budapesten. Az első világháború során pathológusként tevékenykedett, valamint bakteriológiai és szerológiai munkát végzett az olasz fronton. 1918-ban a budapesti II. sz. Női Klinika alkalmazottja lett. 1924/25-ben amerikai és európai klinikákon tett tanulmányutat (New York, Philadelphia, Boston, London, Párizs, Berlin). Elsősorban a szülésznőképzést tanulmányozta. 1931-ben Kenézy Gyula utódjaként nevezték ki a Debreceni Tudományegyetem Szülészeti és Nőgyógyászati Klinikájának élére. Kovács professzor elvárta, hogy vele együtt az orvosok is szükség esetén éjjel-nappal rendelkezésre álljanak. Tantermi előadásai élvezetesek és szemléltetőek voltak. A műtétek megfelelő kivitelezését szigorúan számon kérte. Tudományos közleményei mellett „Gyakorlati és műtétes szülészet” című tankönyve két kiadásban is megjelent. Húszévi debreceni egyetemi tanári működése után a budapesti Állami Szülésznőképző Intézetbe nyert áthelyezést. Ezt az intézetet tizenegy éven át vezette.

Krompecher István (1905–1983)

2005, Marosits István

Hadházy Csaba: Dr. Krompecher István, 3. kötet – 9. ábra.

1929-en szerzett orvos diplomát Budapesten. A világhírű Lenhossék Mihály professzor mellett volt gyakornok, majd magántanár az Anatómiai Intézetben. 1937/38-ban a heidelbergi egyetemen vendégprofesszor, majd a Tihanyi Biológiai Kutatóintézet munkatársa. 1940-ben lett a Kolozsvári Tudományegyetem Szövet- és Fejlődéstani Intézetének vezetője. 1944-ben visszatért Tihanyba, ahol gyógyító orvosként is dolgozott. 1947–1949 között a Kolozsvárról Marosvásárhelyre telepített Magyar Orvostudományi Kar Anatómiai, Szövet- és Fejlődéstani Intézetének vezetője. 1950-ben bízták meg a DOTE Anatómiai, Szövet- és Fejlődéstani Intézetének vezetésével, amely munkakört nyugdíja vonulásáig, 1975-ig ellátta. Ez az intézet első nagy virágkorát érte ebben a periódusban. Krompecher István világhírű csont-, porc- és kötőszövet-kutató volt, és ezzé vált több tanítványa is, közülük hét lett egyetemi tanár. Több könyvet és számos tudományos cikket publikált rangos nemzetközi folyóiratokban. Kísérleti eredményeit több fontos klinikai innovációban hasznosították. Nagy műveltségű, hallgatói által rajongásig szeretett szenvedélyes előadó, karizmatikus oktató és nevelő volt. Számos tudományos társaság mellett tagja volt a Magyar Tudományos Akadémiának, a német Leopoldina, valamint az olasz Lombard akadémiaéknak. A Pozsonyi Comenius Egyetemtől díszdoktori címet kapott.

Petrányi Gyula (1912–2000)

2010, Dr. Kövér József

Dr. Leövey András, Dr. Szegedy Gyula: Dr. Petrányi Gyula akadémikus, 25. kötet – 10. ábra.

Orvosi diplomáját Budapesten szerezte 1936-ban, s itt kezdett dolgozni az I. Belgyógyászati Klinikán. 1948-ban magántanári kinevezést nyert. 1950-ben lett tanszékvezető egyetemi tanár a Debreceni Tudományegyetem II. sz. Belgyógyászati Klinikáján, s 1967-től az I. sz. Belklinika vezetését látta el. 1953/54-ben a DOTE dékánja, 1971–1974 között klinikai rektor-helyettese volt. Fő kutatási területe az

autoimmun betegségek pathogenezeise, klinikuma és terápiája volt. Megszervezte a modern izotópos klinikai tevékenységek bevezetésére szolgáló részlegeket, valamint szakosított klinikai osztályokat (kardiológia, angiológia, nefrológia, toxikológia) alakított ki. Létrehozta a művese állomást és az intenzív terápiás osztályt. 1948-ban Magyar Imrével közösen írt „A belgyógyászat alapvonalai” című könyve tizenegy, 1961-es „Belgyógyászati diagnosztika” című műve kilenc kiadást ért meg. 1973-ban az MTA levelező tagjává, majd 1982-ben rendes tagjává választották. Számos kitüntetése közül kiemelésre érdemes a DOTE díszdoktori címe (1984) és a Széchenyi-díj (1995).

Sántha Kálmán (1903–1956)

2004, Marosits István

Dr. Majerszky Klára: Dr. Sántha Kálmán, 9. kötet –
11. ábra.

Orvosi tanulmányait Budapesten fejezte be 1929-ben „*Sub auspiciis*” kitüntetéssel. 1927-től a budapesti Egyetem Elme- és Idegkórtani Klinikán dolgozott a világhírű Schaffer Károly professzor mellett. 1936-ban Kanadában és az USA-ban az idegsebészet legújabb módszereit tanulmányozta. 1937-ben kapott meghívást a debreceni Idegklinikára vezetésére, s ezt az ország neurológiai és idegsebészeti központjává fejlesztette. 1944-ben az Ideiglenes Nemzetgyűlés képviselőjévé és alelnökévé választották. 1944/45-ben az orvoskar dékánja volt. 1946-ban az MTA rendes tagja lett. Az Idegklinikán állatkísérleti laboratóriumot, EEG laboratóriumot és – részben az 1949-ben elnyert Kossuth díjából – idegsebészeti műtőt rendezett be, ahol 1950-ben már 264 műtétet hajtottak végre. 1951-től gonosz, politikai indíttatású „boszorkányper” indult ellene, kizárták a Magyar Tudományos Akadémiáról, megfosztották egyetemi tanári címétől és a balassagyarmati kórházba helyezték. 1954-ben kezdődött el rehabilitálása. Az MTA 1956-ban ismét rendes taggá nyilvánította, Ő azonban ezt a gesztust visszautasította: „Az Akadémia Elnökségének szelleme öt év alatt semmit sem változott.” indoklással. Klinikai állásába ugyan visszahelyezték, azonban 1956. december 12-én gyógyíthatatlan betegségben elhunyt. Debrecenbe – utolsó kívánsága szerint – már csak koporsója érkezett meg. 1990-ben posztumusz Széchenyi-díjat adományoztak Sántha Kálmánnak. 1993-ban végre – a DOTE rendszerváltoztatás utáni első rektorának, Gergely Lajosnak a javaslatára – sor került egyetemi rehabilitációjára is.

Szodoray Lajos (1904–1980)

2011, Juha Richárd

Dr. Simon Miklós: Dr. Szodoray Lajos, 15. kötet – 12. ábra.

Budapesten avatták orvosdoktorrá 1928-ban. A budapesti Bőrgyógyászati Klinikán előbb gyakornoki, majd tanársegédi kinevezést nyert. 1943-tól adjunktusként 15 éven át vezette a klinika szövettani, majd öt éven át szerológiai laboratóriumát. 1949-ben nyert tanszékvezető egyetemi tanári kinevezést a Debreceni Tudományegyetem Bőr- és Nemi-kórtani Klinikájára. Felújította a kórszövettani laboratóriumot, majd szerológiai, fény, bakteriológiai, tbc, klinikai kémiai, allergológiai és andrológiai laboratóriumokat helyezett működésbe. Új gyermek- és venereás osztályokat létesített. Debreceni tanszékvezetői működése idején elsősorban a pszoriázissal (pikkelysömörrel) és a bőr reticuloendotheliális funkcióival foglalkozott. Szívügye volt a klinikai kutatómunka fejlesztése. Több mint 200 közleménye jelent meg, 1952-ben Rajka Ödönnel írt „A bőr- és nemigyógyászat” című tankönyve négy kiadást ért meg. Alkotó módon foglalkozott orvos történelemmel is. Tagja és társelnöke volt az MTA Orvostörténeti Bizottságának. Ez irányú tevékenységét Weszprémi-emlékéremmel ismerték el 1959-ben. 1952/53-ban a DOTE dékánja, 1954/55-ben tudományos dékánhelyettese volt. Kitűnő diagnosztikus szakember és kutató, valamint széles műveltségű, igen népszerű egyetemi oktató volt, aki a debreceni bőrgyógyászatot nemzetközi rangra emelte.

Tankó Béla (1905–1974)

2005, Marosits István

Dr. Fésüs László: Dr. Tankó Béla, 13. kötet – 13. ábra.

Tanulmányait a Debreceni Tudományegyetemen végezte kémia-fizika tanári szakon. Az Orvosi Vegytani Intézetbe került, és itteni munkája eredményeként szerzett 1930-ban *Sub auspiciis gubernatoris* kitüntetéssel bölcsészdoktori címet. A szerves kémia és a biológia iránti vonzódása jellemezte tudományos életpályáját. Berlinben és Londonban tett eredményes tanulmányutakat. Kutató munkája során a szénhidrát anyagcsere több termé-

két írta le. Nevéhez fűződik a fruktóz-1-foszfátnak, a Tankó–Robinson észternek a felfedezése, tiszta formában való előállítása. 1947-ben a Tudományegyetem Szerves Kémiai tanszékén lett professzor, majd 1950-ben egyetemi tanári kinevezést kapott az Orvostudományi Egyetem akkor létrehozott Biokémiai Intézetébe. Az ötvenes évektől elsősorban a nukleinsavak biokémiájával foglalkozott. A debreceni biokémiai tudomány megalapítója, tanítványai közül egyetemi tanárok kerültek ki. Alapító tagja és elnöke volt a Magyar Biokémiai Társaságnak. Intézetét hosszú éveken át az egyetemnek átadott Simonyi úti saját villájában helyezte el. Emlékére családja Tankó Béla-díjat alapított, melyet az Egyetemi Tanács jóváhagyásával adnak át a gyógyító, az oktató vagy a kutatómunkában kimagasló teljesítményű egyetemi polgárnak.

Went István (1899–1963)

2007, Györfi Sándor

Dr. Varga Emil: Went István – az iskolateremtő mester, 8. kötet – 14. ábra.

Budapesten avatták orvosdoktorrá 1923-ban. Már negyedéves orvostanhallgató korában felvették a Bakteriológiai és Általános Kórtani Intézetbe. Ekkor publikálta az első immunbiológiai megfigyelését. 1926/27-ben a Párizsi Egyetem Kóréletani Intézetében, majd az Egyesült Államokban, a Harvard Egyetem School of Public Health Élettani Intézetében, ezt követően Angliában és Dániában dolgozott. 33 éves korában a Debreceni Tudományegyetem Élettani Intézetének igazgatójává nevezték ki. 31 éves igazgatói tevékenysége során, nemzetközi szinten is elismert, ma is élő iskolát teremtett. Nagy jelentőségű immunbiológiai felfedezéseket tett. Kimutatta, hogy a hisztamin mesterséges fehérjevegyületének adagolásával közbörsíthető az allergiás folyamatokban a hisztamin hatás. A Kesztyűs Lóránddal együtt felfedezett egyik hisztamin-azo-fehérje gyógyszerként sok ezer allergiás betegen segített. Az oktatást is szívügyének tekintette, „Általános Kórtan” és „Élettan” c. tankönyvei 3-3 kiadást értek meg. Szép mély hangján tartott tartalmas tantermi előadásait a hallgatók nagyon szerették. 1948-ban az MTA tagjává választották. 1942/43-ban az Orvoskar dékánja, 1954/55-ben és 1956–61 között DOTE tudományos rektor-helyettese volt. 1957-ben Kossuth-díjat kapott. 1963-ban intézeti munka közben érte a halál.

Összefoglalás

Ismertetjük a Debreceni Egyetem klinikai kampuszán felállított, a debreceni orvostudományban jelentős szerepet játszott és példaképpül szolgáló professzorok szobrait és a professzorok vázlatos életpályáját annak reményében, hogy még többen fogják a szobrokat és az ábrázolt tanítómesterek főbb tanításait megismerni. Nagyon reméljük ezen hagyományápolói tevékenység mielőbbi folytatását Egyetemünkön. Az a közösség, amelyik nem ápolja a jeles elődök emlékét, nem érdemelheti ki az utódok tiszteletét.

Summary

Fourteen statues found in the campus of Clinical Centre of the University of Debrecen and the short life history of their models, the internationally recognized professors heavily involved in the medical education and research in Debrecen are introduced hoping that more and more persons will know them and take them as examples. It is strongly hoped that these traditions will be continued at our University. The community which is not willing to cherish the memory of its excellent forefathers will never deserve the honour of the successors.

Ajánlott irodalom

A debreceni orvostudomány nagy alakjai című monográfia-sorozat releváns kötetei, DEOEC.

Kapusz Nándor, Petrovics Alica, Vásárhelyi Ferencné: Kilencvenéves a debreceni orvostudomány. Intézetek és klinikák története, professzorainak életrajza 1918–2008, DEOEC, 2008.

Virágos Márta (szerk.): Debreceni professzorok művész szemmel. Debreceni Egyetemi Kiadó, 2012.

Köszönetmondás

Hálásan fogadtuk Dr. Bazsa György professzornak, a Debreceni Szemle szerkesztőbizottsági elnökének felkérését a cikk megírására. Köszönjük Dr. Ádány Róza professzorasszonynak (Népegészségügyi Kar, Megelőző Orvostani Intézet) hasznos kritikai észrevételeit. Köszönjük Fazekas-Bálint Ágnes ügyvivőszakértőnek (Általános Orvostudományi Kar, Biofizikai és Sejtbiológiai Intézet) a szövegszerkesztésben nyújtott segítségét.